

รายวิชา นาฏศิลป์

เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์
พื้นเมือง 4 ภาค

รหัสวิชา ศ22104 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

จุดประสงค์การเรียนรู้

- รู้และเข้าใจรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้
- อธิบายรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนาฏศิลป์พื้นเมือง

การแสดงพื้นเมืองของไทยแบ่งออกเป็น 4 ภาค ได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคอีสาน และภาคใต้ แต่ละภาคจะมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ แตกต่างกันไปทั้งรูปแบบของเพลงพื้นเมือง และการแสดงพื้นเมือง สิ่งเหล่านี้เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

ขนบธรรมเนียมประเพณี

ศาสนา

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ
นาฏศิลป์พื้นเมือง

ความเชื่อ

ปัจจัยทางภูมิศาสตร์

ค่านิยม

การประกอบอาชีพ

วัฒนธรรมต่างชาติ

การแสดงพื้นเมือง

การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมือง เป็นการแสดงเพื่อก่อให้เกิด
ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และความบันเทิงในรูปแบบ
ต่าง ๆ โดยทั่วไปจะแบ่งตามส่วนภูมิภาค ดังนี้

การแสดงพื้นเมือง

1. การแสดงพื้นเมืองของภาคเหนือ
2. การแสดงพื้นเมืองของภาคกลาง
3. การแสดงพื้นเมืองของภาคอีสาน
4. การแสดงพื้นเมืองของภาคใต้

การแสดงพื้นเมืองภาคเหนือ

เป็นลักษณะศิลปะที่มีการผสมผสานกันระหว่างชนพื้นเมืองชาติต่าง ๆ ทำให้นาฏศิลป์หรือการแสดงที่เกิดขึ้นในภาคเหนือมีความหลากหลายแต่ยังคงมีเอกลักษณ์เฉพาะที่แสดงถึงความนุ่มนวลของท่วงท่า และทำนองเพลงประกอบกับความไพเราะของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องดีด สี ตี เป่า

ตัวอย่างการแสดงพื้นเมืองภาคเหนือ

ฟ้อนผีมด ฟ้อนผีเม็ง เป็นการบูชาผีบรรพบุรุษ

ฟ้อนกิ่งกะหว่า เป็นการฟ้อนเรียนแบบนก

มีลักษณะเป็นการรำคู่ เกี่ยวพาราสีหรือหยอกล้อเล่นหัวกัน

ตบมะผาบ เป็นการฟ้อนด้วยมือเปล่า โดยใช้มือตบไปตาม

ร่างกายด้วยความรวดเร็ว เพื่อให้เกิดเสียงดัง

๕. การแสดงชุด ฟ้อนดาบหญิง

เป็นการแสดงที่แม่ครูบัวเรียว รัตนมณีภรณ์ บรรณาการท่าฟ้อนดาบของผู้ชาย
ให้กับนักแสดงผู้หญิงฟ้อน ด้วยท่าทาง และการจัดรูปแบบการฟ้อนแบบลตรีเพศ
สามารถใส่ผ้าถุงในการแสดง และใช้นักแสดงตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป
การแสดงชุดนี้ได้ถ่ายทอดให้กับ ชมรมนาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
แสดงในงานศิลปวัฒนธรรมมอดมคักซา ครั้งที่ ๑๖ วิชาฏศิลป์ใน สรรพศิลป์ไมสร
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การแต่งกาย

สวมเสื้อแขนกระบอก ใส่ผ้าถุง หรือ การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายตามความเหมาะสม
เพลงที่ใช้ เพลงมวย เครื่องดนตรี วงปี่พาทย์ล้านนา
นักแสดง ชมรมนาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

เพลง 05/10 ฟ็อนดาบ หญิง - ศิลปะการแสดงพื้นเมืองเชียงราย

เผยแพร่โดย : เก่ง วัชรินทร์ 089-635-8999

เผยแพร่วันที่ : 25 Aug 2015

ที่มา : https://youtu.be/OjOk_I2WHnY

การแสดงพื้นเมืองภาคกลาง

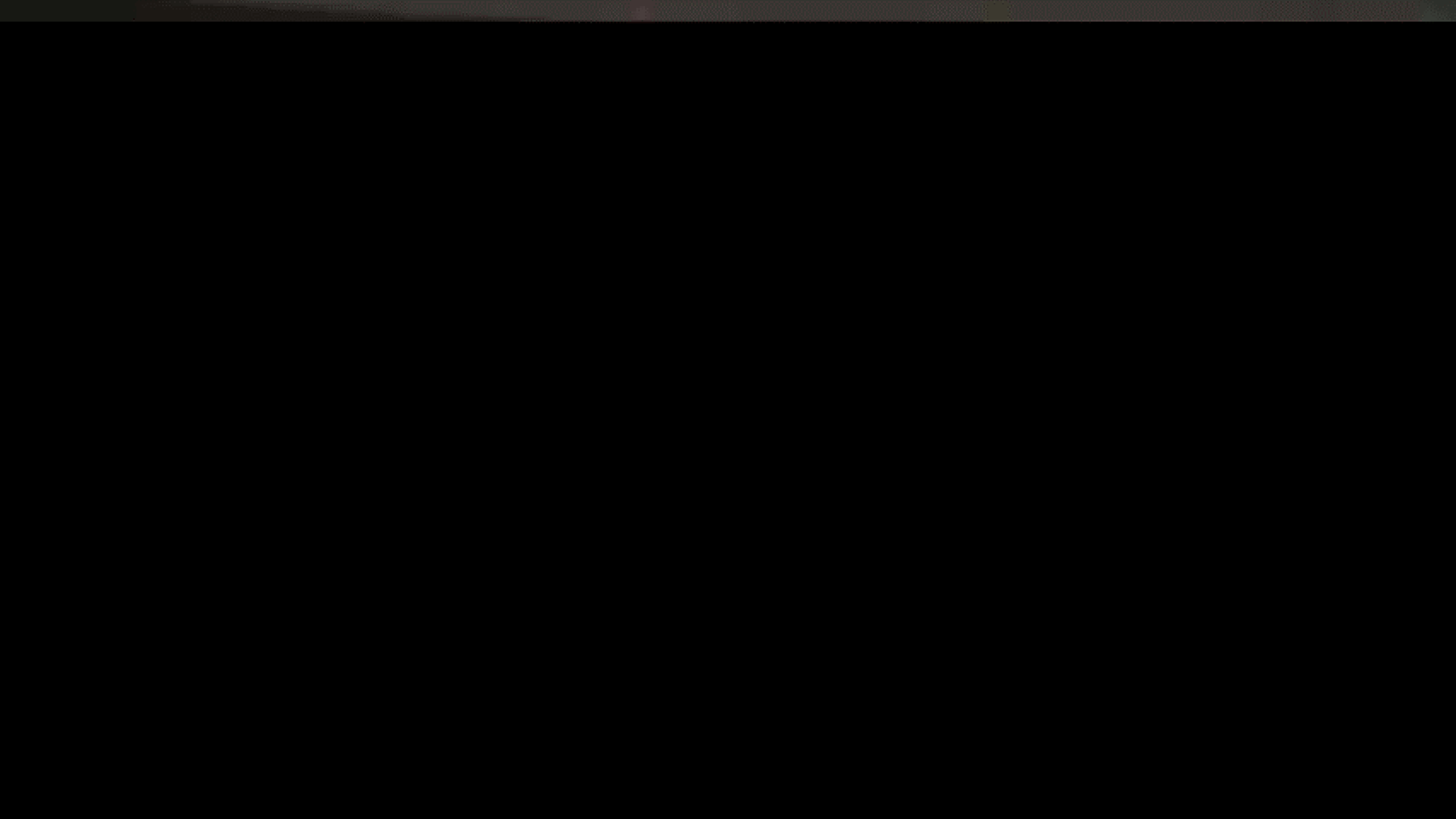
ลักษณะของการแสดงจะมีความสนุกสนานเรียบง่าย สะท้อนวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น เน้นความสนุกสนาน เช่น รำเถิดเทิง ระบำชาวนา บางการแสดงอาจมีวัฒนธรรม หลวงเข้ามาเกี่ยวข้อด้วย เช่น รำวงมาตรฐาน ระบำต้นวรเชษฐ์ รำสีนวล

ตัวอย่างการแสดงพื้นเมืองภาคกลาง

รำโทน เป็นการรำและการร้องของชาวบ้าน โดยมีโทนเป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เป็นการร้อง และการรำไปตามความถนัด ไม่มีแบบแผนหรือท่ารำที่กำหนดแน่นอน

รำกลองยาว เป็นการแสดงเพื่อความรื่นเริง ในชบวนแห่ต่าง ๆ ของไทยมีผู้แสดงทั้งชาย และหญิง ออกมารำเป็นคู่ ๆ

โดยมีผู้ตีกลองประกอบจังหวะ พร้อม ฉิ่ง ฉาบ กรับ และโหม่ง

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

เพลง รำเถิดเทิง (ภาคกลาง)

เผยแพร่โดย : palapat prasertsil

เผยแพร่วันที่ : 7 Oct 2016

ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=jT1l3U3bqdU&feature=youtu.be>

การแสดงพื้นเมืองภาคอีสาน

ลักษณะการแสดงจะแบ่งออกเป็นกลุ่มวัฒนธรรม
คือ กลุ่มอีสานเหนือ กลุ่มอีสานใต้ และกลุ่มอีสาน
เฉพาะเมืองโคราช ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกัน

ตัวอย่างการแสดงพื้นเมืองภาคอีสาน

- **กันตรึม** เป็นการแสดงเพื่อบูชาหรือบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ใช้ในงานพิธีกรรมต่าง ๆ
- **ฟ้อนภูไท** เป็นการฟ้อนเพื่อบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือเพื่อแสดง
ความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ และฟ้อนในงานประเพณีต่าง ๆ
- **เซิ้งตังหวาย** เป็นการแสดงเพื่อถวายสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือในงาน
พิธีกรรมต่าง ๆ

เพื่อนหาย ไช้หมดแดง

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

เพลง HD ฟ้อนแห่ไข่มดแดง Forn yae khai mot daeng

เผยแพร่โดย : Thai Music and Dance

เผยแพร่วันที่ : 12 Jan 2018

ที่มา : <https://youtu.be/rIAQwyxs6zY>

การแสดงพื้นเมืองภาคใต้

การแสดงจะแสดงถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพของชาวใต้ เช่น รำบาร่อนแร่ รำกรรตยาาง ลักษณะการแสดงมีจังหวะและทำนองที่คึกคัก สนุกสนานบางการแสดงอาจผสมผสานกับวัฒนธรรมเพื่อนบ้าน คือ ประเทศมาเลเซียด้วย ซึ่งการแสดงแต่ละการแสดง จะมีลักษณะรูปแบบการแสดงที่แตกต่างกันไป ใช้แสดงในโอกาสต่าง ๆ ที่สร้างความสนุกสนานให้คนในท้องถิ่น

ตัวอย่างการแสดงพื้นเมืองภาคใต้

-**หนังตะลุง** เรียกว่า “หนัง” หรือ “หนังควน”

ในสมัยโบราณนิยมแสดงในงานนักขัตฤกษ์ และงานฉลอง
ต่าง ๆ

-**ลิเกป่า** เป็นการแสดงพื้นเมืองภาคใต้อีกอย่างหนึ่ง
นิยมแสดง ในงานทั่วไปหรือใช้ในงานแก้บน

ตัวอย่างการแสดงพื้นเมืองภาคใต้

- โนรา** เป็นการแสดงแบบโบราณที่มีมาช้านาน นิยมแสดงเพื่อความบันเทิง
- ลิเก** เป็นศิลปะการต่อสู้ด้วยมือเปล่า

ศิลปนิพนธ์ ศิลปศึกษา
รุ่น ๑๘

ระบำรอนแรม

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

เพลง ระบายร้อนแรง

เผยแพร่โดย : จตุพร ภัคดี

เผยแพร่วันที่ : 1 Apr 2018

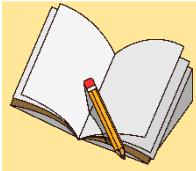
ที่มา : https://youtu.be/0ygPMZ7LZ_w

ใบงาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเปรียบเทียบลักษณะเฉพาะของการแสดงนาฏศิลป์ไทยทั้ง 4 ภาค ในแผนภาพที่กำหนดให้

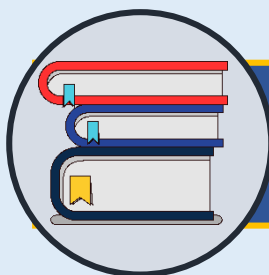
การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคเหนือ ชื่อการแสดง.....	ลักษณะเฉพาะของการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองชุดนี้ คือ ....
การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคกลาง ชื่อการแสดง.....	ลักษณะเฉพาะของการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองชุดนี้ คือ ....
การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคอีสาน ชื่อการแสดง.....	ลักษณะเฉพาะของการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองชุดนี้ คือ ....
การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้ ชื่อการแสดง.....	ลักษณะเฉพาะของการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองชุดนี้ คือ ....

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง คุณค่าและแนวทางการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นเมือง

สิ่งที่ต้องเตรียม

แบบทดสอบ

ใบความรู้ เรื่อง คุณค่าและแนวทางการอนุรักษ์

นาฏศิลป์พื้นเมือง

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

